

Туча Вікторія Володимирівна

*кандидат наук з державного управління, докторант
Національної академії державного управління при Президентові України
ORCID: 0000-0002-1673-395X
e-mail: site-ipk@ukr.net*

СПЕЦИФІКА ВЗАЄМОДІЇ ЕЛІТ У ПУБЛІЧНОМУ ПРОСТОРІ ПОСТМОДЕРНОЇ ДЕРЖАВИ

Здійснено аналіз специфіки взаємодії еліт у публічному просторі постмодерної держави. Ідентифіковано основні тенденції та фактори, які впливають на його деконструкцію, що стосується розширення можливостей доступу до кіл соціально-значимих осіб, посилення їх інституційного статусу та функціонального призначення щодо формування громадської думки та прийняття політичних рішень. Розкрито особливості співвідношення елітарних соціальних та політичних груп, наділених реальними повноваженнями управління суспільством. Описано ознаки формування органів державної влади в добу постмодерну й типи взаємовідносин державно-управлінської еліти та політичної еліти, що характеризується зростанням тенденцій обопільного контролю між ними, плюралізацією та монолітністю еліт, забезпеченням внутрішньоелітної єдності як єдиної умови досягнення функціонального консенсусу еліт, що з необхідністю позначається на технології прийняття політичних рішень.

Ключові слова: еліта; політична еліта; державно-управлінська еліта; політико-адміністративна еліта; правлячий клас; вибраність; демократизація; постмодерне суспільство; глобальна держава; постмодерна держава; публічне управління; політичне управління; публічний простір; структурна взаємодія еліт.

Постановка проблеми. Ідентифікація різних методологічних зрізів та конструктивів політичної й державно-управлінської еліти в сучасних умовах суспільного розвитку увиразнює концептуальну доцільність аналізу специфіки взаємодії еліти в межах постмодерної держави. З огляду на це, глибокої редукції потребує аналіз специфіки взаємодії еліт у публічному просторі постмодерної держави, який ґрунтується на ідентифікації відповідних тенденцій та факторів, що впливають на її деконструкцію.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Розкриваючи специфіку взаємодії еліт у публічному просторі постмодерної держави, Т. Дай особливу увагу звертає на її новітнє функціональне призначення, яке базується не лише на їх здатності посідати високі пости у державі та реалізовувати широкі функції публічного управління, а передусім впливати на політичні події у життєдіяльності суспільства. У цьому аспекті йдеться про те, що завдяки взаємодії еліт у сучасному суспільстві формується широка політико-адміністративна вертикаль людей, наділених офіційними владними повноваженнями. Йдеться про те, що статусно-функціональна роль еліти в публічному просторі постмодерної держави

залежить від її здатності впливати на політичні рішення й формувати громадську думку у суспільстві. Такий контекст свідчить про те, що структурування публічного простору у постмодерній державі відбувається завдяки посиленню взаємодії еліт, а це, своєю чергою, також призводить до перманентного оновлення її складу. У такий спосіб Т. Дай, аналізуючи специфіку взаємодії еліт у постмодерній державі, вказав на її “низьку мобільність, яка виступає індикатором стабільності політичної системи” [1]. Йдеться про мобілізацію взаємодії еліти, яка “призводить до притоку в еліту нових людей, високоосвічених та високоморальних, слугує стабілізації соціально-політичних відносин” [2].

У межах аналізу специфіки взаємодії еліт у публічному просторі постмодерної держави особливої уваги заслуговує ідентифікація співвідношення елітарних соціальних та політичних груп. З огляду на це, будь-яка політична, державно-управлінська чи наукова еліти набувають відповідного статусу лише завдяки своїй здатності здійснювати “функції управління суспільством”. Зважаючи на це, чим міцнішою є взаємодія еліт, тим результативніше вони здійснюють відповідні функції. Із цього приводу К. Прюїт та А. Стоун відзначають, що “публічний простір постмодерної держави пронизаний боротьбою еліт, де не еліти є пасивними спостерігачами в цій боротьбі, оскільки вони є продуктом політичних відносин, а на передній план виходять групи управління громадською думкою та політичними стратегіями” [3]. Зважаючи на це, взаємодію політичної та державно-управлінської еліти посилюють гомогенність функцій управління ними суспільством. Враховуючи це, взаємодія еліт призводить до утворення цілісної сукупності людей, які мають чітко ранжовані інтереси, які корелюються із суспільством. Зважаючи на свій ієрархічний апарат (політичний чи державний), еліти набувають високого рівня активності у суспільстві, відповідно до чого формується каста функціонерів, які приймають політичні рішення та відображають сукупну волю суспільства.

У постмодерній державі взаємодія еліт призводить до фетишизації лідерів, які володіють “вибраними функціями”, структурно необхідними для високої результативності управління суспільством та державою. Дж. Корветаріс взаємодію еліт розглядав як можливість забезпечення притоку “свіжих думок” у сферу публічного управління, обумовлюючи необхідність розширення широкого спектру розширення стратифікаційної лінійки еліти. Йдеться про інтеграцію еліти з “соціальних низів” із “правлячим класом” держави, який забезпечує реалізацію механізмів реалізації політичної влади, тоді коли правляча еліта спрямовує свою діяльність на забезпечення внутрішньої інтеграції суспільства, реалізації його органічних інтересів. Зважаючи на це, взаємодія еліт дає змогу оптимізувати функції управління суспільством, актуалізуючи інтереси окремих його груп, формуючи таку політичну систему, яка слугує розвитку публічного простору держави [4].

Аналізуючи специфіку взаємодії сучасної еліти, Р.-Ж. Шварцевбергер враховував розуміння її як “закритої касты, яка являє собою трикутник влади,

який складається із політологів, вищої адміністрації та ділових кіл, яка абсолютно контролює владу, формує уряд, управляє державою, керує великими корпораціями та банками” [5]. У цьому контексті йдеться про певну гомогенність взаємодії еліт як “єдиного класу”, який характеризується високим рівнем згуртованості різносторонніх еліт, які монополізують владні ресурси в політичному секторі.

Виокремлення невирішених раніше частин загальної проблеми.

Публічний простір постмодерної держави враховує “радикальні зміни”, які відбуваються у сучасному світі і безпосередньо впливають на взаємодію політичної та державно-управлінської еліт. До таких змін У. Думхофф зараховує “широкий доступ до освіти всіх прошарків суспільства, помітне підвищення рівня життя переважної більшості населення країн світу, загальне виборче право, що відкриває доступ в політику кожній людині” [6]. Ці зміни призвели до методологічної й технологічної трансформації статусної й функціональної ролі еліти в публічному просторі держави, що забезпечило відповідну її інституціоналізацію. З огляду на це, стратегічна взаємодія еліт слугує посиленню їх інституційного статусу, що, зі свого боку, призводить до солідаризації відносин між ними як структурної умови співпадіння їх об’єктивних інтересів. Це свідчить про те, що лише така структурна взаємодія еліт здатна забезпечити стратегічний й прогресивний розвиток суспільства.

Виклад основного матеріалу. Аналізуючи взаємодію еліт у публічному просторі постмодерної держави, доцільно зважати на визначення її функціонального потенціалу. Дотримуючись такої методологічної логіки, К. Сикстон сутність державно-управлінської еліти у постмодерній державі пропонує розуміти через її здатність виступати у ролі окремої інституційної структури, яка забезпечує стратегічний розвиток системи публічного управління держави. З огляду на це, державно-управлінською елітою він вважає “структури, які поєднують в єдине ціле інші інститути по вертикалі, горизонталі, у формі перевернутої піраміди, яка змінюється геометрією безпосереднього впливу” [7]. З огляду на це, державно-управлінська еліта набуває стратегічно-функціональної ролі у процесах формування та реалізації публічної політики держави. На підставі цього вченим ідентифіковано основні ознаки формування політичних органів державної виконавчої влади в добу постмодерну, які очолює державно-управлінська еліта, серед яких:

- формування за політичною процедурою, а не в адміністративному, бюрократичному порядку;
- утворення за політичними критеріями, а не критеріями професіоналізму, компетенції та досвіду;
- носій державного суверенітету, даного конституцією, а не організаційної автономії як органу державного управління;
- формування за нормами, встановленими конституцією, конституційним законом, конституційними угодами, чинним законодавством;
- відсутність вищого рівня організації та підпорядкування (орган державного управління завжди має вищий рівень організації);

- самостійне визначення усіх елементів внутрішньої структури, за певним винятком (орган державного управління всі організаційні елементи своєї структури отримує за даними в обов'язковому порядку);
- володіння нижчим рівнем регламентації усіх елементів внутрішньої структури;
- підпорядкованість служіння не інтересам держави, а інтересам народу;
- політична відповідальність за виконання покладених на нього повноважень [8].

Відтак, основні ознаки формування політичних органів державної виконавчої влади в добу постмодерну дасть змогу чітко ідентифікувати основні функціональні завдання, які покладаються на еліту, і як змінюється контекстний ряд її діяльності, з огляду на зміну функцій і самої держави. Із цього приводу Д. Лейн виокремив основні типи взаємовідносин державно-управлінської еліти та політичної еліти у добу постмодерну, що впливає на специфіку їх діяльності, серед яких:

- *формально-конституційний тип* – передбачає високий рівень відповідальності державно-управлінської еліти перед державою та народом, будучи експертом, професіоналом своєї справи й ефективно реалізуючи прийняті урядом рішення;

- *бюрократичний тип* – передбачає форму “всеваддя бюрократії”, яка підпорядковує законно обраних політиків, що обумовлено їх об'єктивним становищем посадовців у політичній системі, необмеженим доступом до інформації, експертно-консультативних функцій;

- *політико-адміністративний тип* – передбачає абсолютну безконфліктність між політичною та державно-управлінською елітою у процесі реалізації відповідних функцій у сфері публічного управління, внаслідок чого процес прийняття рішень перебуває у руслі конструктивного взаємного доповнення діяльності політичної та бюрократичної влади;

- *економічний тип* – свідчить про детермінованість економічного розвитку логікою поведінкового алгоритму чиновництва даними законодавством гарантіями зайнятості, просування по службі, що свідчить про те, що від економічних і статусних інтересів бюрократії залежать наслідки реалізації влади чиновників [9].

З огляду на це, запропонований вченим алгоритм діяльності державно-управлінської еліти характеризує відповідну структурну паритетність та функціональну збалансованість взаємодії політичної та державно-управлінської еліти в добу постмодерну. Це свідчить про те, що у публічному просторі сучасної держави формується така організаційна вертикаль, яка забезпечує доступ до лідерських позицій як адміністраторів, так і політиків, при цьому формуються також тенденції їх взаємного контролю, які не застосовують прямого тиску на них. Йдеться про відповідну функціональну паритетність відносин між політичною та державно-управлінською елітою в контексті реалізації

стратегічних функцій публічного управління. У межах цієї характеристики, державно-управлінська еліта постає у ролі активного суб'єкта прийняття політичних рішень, забезпечення ефективності урядових інституцій. Зважаючи на це, А. Бока охарактеризував основні напрямки співучасті державно-управлінської еліти в політичних процесах постмодерної держави, серед яких:

- вироблення адміністративними установами власних відомчих норм;
- інформаційно-аналітичне забезпечення процесу прийняття рішень;
- використання професійних знань як ресурсу влади;
- використання влади, делегованої апарату “політичними призначенцями”;
- пряма участь державних службовців вищої ланки в прийнятті політичних рішень;

- самостійна інтерпретація законодавчих актів і політичних рішень [10].

Такі напрямки участі державно-управлінської еліти в політичних процесах у конструкції вченого призводять до її трансформації в “самостійну, політично активну бюрократію”, яка буде не лише носієм власних корпоративних інтересів, але й здобуде можливість реалізації відповідних лобістських функцій, долучаючись чи перетворюючись на окрему групу тиску. У такий спосіб у добу постмодерну достатньо “випуклими” стають тенденції, які характеризують тотальне “зрощення” державно-управлінської еліти з окремими групами тиску, зокрема з промислово-фінансовими й політико-адміністративними. Це свідчить про методологічну й функціональну деконструкцію державно-управлінської еліти, що призводить до таких факторів, які впливають на функціонування публічної сфери держави, до яких належать:

- функціонування бюрократії у ролі самостійного політичного суб'єкта;
- самостійна інтерпретація законодавчих актів і політичних рішень;
- артикуляція корпоративних бюрократичних інтересів;
- артикуляція інтересів організованих груп і пов'язані з цими інтересами лобіювання, фаворитизм, корупція;
- артикуляція інтересів нелегальних структур і зрощення чиновництва із мафіозними структурами;
- конверсія адміністративної влади в політичну, “приватизація” держави чиновниками, встановлення бюрократичної влади;
- особиста і групова унія адміністративної, політичної та промислово-фінансової еліт, олігархізація політичної системи [11].

З огляду на це, у межах постмодерної держави відбувається відповідна модифікація моделі прийняття політичних рішень, що призводить до легітимізації взаємодії політичної та державно-управлінської еліти й побудови нової інституційної ієрархії політики держави. На підставі цього Ф. Хантером було розроблено основні моделі взаємодії еліти в постмодерній державі, серед яких:

- *злитистська модель* – передбачає прийняття політичних рішень вибраними чи призначеними професіоналами високого рівня, які володіють

інформацією та прийомами прийняття ефективних рішень, унаслідок чого еліті нацією делегуються повноваження з прийняття стратегічних рішень;

– *корпоративістська модель* – описує, в яких межах державної політики відбувається узгодження інтересів різних груп суспільства через представницькі механізми та інститути громадянського суспільства й на цій основі приймаються відповідні політичні рішення;

– *плюралістична модель* – показує, як органи державної влади формуються на основі вільного, рівного й пропорційного представництва, що забезпечує зважені політичні рішення;

– *партисипативна модель* – враховує розширення безпосереднього впливу народних мас на процес прийняття рішень та децентралізацію владних повноважень державних об'єктів шляхом передачі частини повноважень та функцій регіональним структурам та інститутам громадянського суспільства [12].

Наведені моделі досить чітко засвідчують про тісну взаємодію політичної та державної управлінської систем у межах постмодерної держави, що, своєю чергою, свідчить про те, що й сама технологія розроблення стратегічного курсу розвитку держави ілюструє політичну практику діяльності еліти. Відтак у цей період політична й державно-управлінська еліти постають у формі чітко структурованих бюрократичних організацій, спрямованих на розроблення та прийняття стратегічних політичних рішень й відповідне унормування державно-владних відносин. Зважаючи на таку логіку, взаємодія між елітами в постмодерній державі розглядалася через активну й представницьку форми. На основі запровадження першої еліти встановлюються “фундаментальні принципи, конституційні норми, які окреслюють межі можливостей стратегії загальнодержавної політики” [13]. Зважаючи на це, на засадах взаємодії політичної й державно-управлінської еліти відбувається практична реалізація стратегічних рішень на основі технологій оперативного управління. Представницька форма взаємодії еліт передбачає “велику свободу дій еліти, що забезпечує формування загальних цілей суспільства й правил управлінської діяльності на основі чого й приймаються стратегічні й оперативні рішення в державі” [14].

Особливої артикуляції в добу постмодерну набуває плюралізація еліт, яка передбачає запровадження ліберальних цінностей як необхідної структурної умови реалізації демократичного елітизму. У межах такої гностичної конструкції йдеться про виняткову можливість “демократизації суспільства, де на основі багатоманіття соціальної структури складається не єдина привілейована група, а функціональна множинність еліт, у результаті чого жодна еліта не може домінувати у всіх сферах суспільства” [15]. Тобто головними суб'єктами формування відповідних соціальних процесів є багатоманітні групи інтересів, а не чітко структурована еліта, на основі чого й відбувається природний розподіл влад. У межах публічного простору постмодерної держави достатньо чіткими

є тенденції “зрощення еліт та їх надоб’ємного контролю над суспільством”, що свідчить про тотальне звуження демократичних процесів. Однак, аби розширити демократичні процеси, еліта має бути лаконічно вмонтована у публічний простір держави, а для цього, на думку Я. Покульського, вона має очолювати три головних інститути – державу, армію та великі корпорації, які “володіють такою зброєю влади, яка ніколи раніше не мала подібного впливу та значення протягом всієї історії розвитку людства” [16].

Отже, у межах цієї конструкції держава, армія та корпорації згуртовуються воєдино заради створення сильної й потужної правлячої еліти, внаслідок чого виникає нагальна проблема контролю суспільства за нею та моніторинг її владного потенціалу. Такий контекст свідчить про те, що в сучасному суспільстві “громадяни, обираючи лідера нації, відразу ж втрачають над ним контроль, аби зберегати відповідний баланс такого контролю доцільно активізувати автономію неправлячих еліт, що тим самим посилює контроль неправлячої еліти над правлячою”. Підтвердженням цього Р. Арон запропонував власну конструкцію рекрутування еліт у межах постмодерної держави, відповідно до якої “всі суспільства управляються меншістю, якій підпорядкована більшість населення, а відтак й сам політичний режим відповідає специфіці функціонування еліти як найбільш привілейованої касты у суспільстві” [17]. Тому у межах цієї концепції еліта є окремим суспільним прошарком, який займає найвищий рівень у структурній ієрархії сфери публічного управління. З огляду на це, елітами є “вузька” меншість, яка наділена відповідними функціями щодо забезпечення стабільності функціонування держави у різних сферах суспільного життя.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Отже, здійснений нами аналіз специфіки взаємодії еліт у публічному просторі постмодерної держави дав змогу ідентифікувати тенденції та фактори, які впливають на його деконструкцію, що стосується розширення можливостей доступу до кіл соціально значимих осіб, посилення їх інституційного статусу та функціонального призначення щодо формування громадської думки та прийняття політичних рішень. На підставі цього розкрито особливості співвідношення елітарних соціальних та політичних груп, наділених реальними повноваженнями управління суспільством, розкрито ознаки формування органів державної влади в добу постмодерну й типи взаємовідносин державно-управлінської еліти та політичної еліти, що характеризуються зростанням тенденцій обопільного контролю між ними, плюралізацією та монолітністю еліт, забезпеченням внутрішньоелітної єдності як єдиної умови досягнення функціонального консенсусу еліт, що з необхідністю позначається на технології прийняття політичних рішень.

Список використаної літератури

1. Dye T. Who Is Running America // The Clinton Era. 5-th ed. New Jersey, 1995. P. 22.

2. Ibid. P. 22.
3. Prewitt K., Stone A. The Ruling Elites. New-York, 2013. P. 4.
4. Elites, Crises, and the Origins of Regimes / ed. by Dogan V. & Higley J. New-York ; Oxford, 1998, P. 3—27.
5. Шварценберг Р.-Ж. Политическая социология : в. 3 ч. / пер. с фр. Москва : [б. и.], 1992. 180 с.
6. Domhoff W. Who Rules America? Power and Politics in the Year 2000. London, 2018. P. 2.
7. Сикстон К. Теория и история политических институтов. Москва : Полития, 2018. 417 с.
8. Там же. 417 с.
9. Lane D., Ross C. The Transition from Communism to Capitalism. Ruling Elites from Gorbachev to Yeltsin. New-York, 2019. URL : <https://www.amazon.com/Transition-Communism-Capitalism-Gorbachev-Yeltsin/dp/0312216122> (date of using: 05.11.2019).
10. Democratic and Capitalist Transitions in Eastern Europe: Lessons for the Social Sciences. URL : <https://www.springer.com/la/book/9780792363316> (date of using: 05.11.2019).
11. Ibid.
12. Political Power and Social Theory / ed. by M. Zeitlin. Greenwich, 2018. URL : <https://www.amazon.com/Political-Power-Social-Theory/dp/0892325232> (date of using: 05.11.2019).
13. Элдерсфельд С. Политические элиты в современных обществах. Эмпирические исследования и демократия. Москва, 1992. 489 с.
14. Там же. 489 с.
15. Pakulski, J. John Higley's work an elite foundations of social theory and politics // Historical Social Research. 2012. № 37(1). P. 9—20.
16. Ibid. P. 9—20.
17. Арон Р. Демократия и тоталитаризм / пер. с фр. Г. И. Семенова. URL : <https://www.e-reading.club/book.php?book=89783> (дата обращения: 10.11.2019).

Статтю подано: 04.10.2019

Статтю схвалено: 27.11.2019

Tucha Viktoriia Volodymyrivna

*Candidate of Sciences in Public Administration, Doctorate in the Chair
of Parliamentarism and Political Management National Academy
of Public Administration under the President of Ukraine*

ORCID: 0000-0002-1673-395X

e-mail: site-ipk@ukr.net

SPECIFICITY OF THE INTERACTION OF ELITES IN THE PUBLIC SPACE OF THE POSTMODERN STATE

Problem setting. The identification of different methodological sections and constructs of the political and state-administrative elite in contemporary conditions of social development expresses the conceptual expediency of analyzing the specificity of the interaction of the elite within the postmodern state. Based on this profound reduction, it is necessary to analyze the specificity of the interaction of elites in the public space of the postmodern state,

which is based on the identification of relevant tendencies and factors that affect its deconstruction.

Recent research and publications analysis. T. Dai paid special attention to the new functional assignment of the elites, which is based not only on their ability to hold high positions in the state and exercise broad functions of public administration, but also to influence political events in the life of society.

Highlighting previously unsettled parts of the general problem. J. Corvetaris considered the elites as an opportunity to provide an influx of “fresh thoughts” into the sphere of public administration, thereby necessitating the expansion of a wide range of the elite’s stratification line. R.-J. Schwartzberger examined the elite as a “closed caste, which is a triangle of power, consisting of political scientists, higher administration and business community, who absolutely control the power, form the government, rule the state, run large corporations and banks.”

Paper main body. Analyzing the interaction of elites in the public space of the postmodern state, it is advisable to start from the definition of its functional potential. In this regard, K. Sixton proposes to understand the essence of the state-administrative elite because of its ability to act as a separate institutional structure that ensures the strategic development of the public administration system of the state, scientist also identified the main features of the formation of political bodies of state executive power in the postmodern era. D. Lain distinguished the main types of relations between the state-administrative elite and the political elite: formal-constitutional, bureaucratic, political-administrative, economic, which lead to the transformation of the state-administrative elite into “independent politically active bureaucracy”. A. Boka characterized the main directions of participation of the state-administrative elite in political processes. Particular attention is paid to the classification of models of interaction of elites, elaborated by F. Hunter, within it the following models are distinguished: merger, corporatist, pluralistic, participative, which testifies to the close interaction of political and state administrative systems within the postmodern state.

Conclusions of the research and prospects for further studies. Thus, our analysis of the specificity of the interaction of elites in the public space of the postmodern state allowed identifying trends and factors that influence its deconstruction, regarding the expansion of opportunities for access to circles of socially significant persons, strengthening their institutional status and functional purpose for forming public opinion and adoption of political decisions. On the basis of that, the peculiarities of the ratio of elite social and political groups, endowed with real powers of governing society, the features of the formation of state authorities in the postmodern era, and the types of relations between the state-administrative elite and the political elite were revealed.

Key words: elite; political elite; public-administrative elite; political-administrative elite; ruling class; elitism; democratization; postmodern society; global state; postmodern state; public administration; political management; public space; structural interaction of elites.

References

1. Dye, T. (1995). Who Is Running America? *The Clinton Era*. (6th ed.). New-Jersey. pp. 22.
2. Ibid. pp. 22.
3. Prewitt, K., Stone, A. (2013). *The Ruling Elites*. New-Jersey. pp. 4.

4. Dogan, V. & Higley, J. (Ed.). (1998). *Elites, Crises, and the Origins of Regimes*. New-York ; Oxford. pp. 3-27.
5. Shvarcenberg, R.-Zh. (1992). *Politicheskaja sociologija*. Moskva. 180 p. [in Russian].
6. Domhoff, W. (2018). *Who Rules America ? Power and Politics in the Year 2000*. London. pp. 22.
7. Sikston, K. (2018). *Teorija i istorija politicheskikh institutov*. Moskva: Politija. 417 p. [in Russian].
8. Ibid. 417 p.
9. Lane, D., Ross, C. (2019). *The Transition from Communism to Capitalism. Ruling Elites from Gorbachev to Yeltsin*. New-York. URL : <https://www.amazon.com/Transition-Communism-Capitalism-Gorbachev-Yeltsin/dp/0312216122>.
10. *Democratic and Capitalist Transitions in Eastern Europe: Lessons for the Social Sciences*. URL : <https://www.springer.com/la/book/9780792363316>.
11. Ibid.
12. Zeitlin, M. (Ed.). (2018). *Political Power and Social Theory*. Greenwich. URL : <https://www.amazon.com/Political-Power-Social-Theory/dp/0892325232>.
13. Jeldersfel'd, S. (1992). *Politicheskme jelity v sovremennyh obshhestvah. Jempiricheskie issledovanija i demokratija*. Moskva. 489 p. [in Russian].
14. Ibid. 489 p.
15. Pakulski, J. (2012). John Higley's work an elite foundations of social theory and politics. *Historical Social Research*, № 37(1), pp. 9-20.
16. Ibid. pp. 9-20.
17. Aron, R. (1993). *Demokratija i totalitarizm*. URL : <https://www.e-reading.club/book.php?book=89783> [in Russian].

Paper submitted: 04.10.2019

Paper accepted: 27.11.2019

Цитування: Туча В. В. Специфіка взаємодії еліт у публічному просторі постмодерної держави // Ефективність державного управління : зб. наук. пр. Вип. 4(61) : у 2 ч. Ч. 1 / за заг. ред. чл.-кор. НАН України В. С. Загорського, доц. А. В. Ліпенцева. Львів : ЛПІДУ НАДУ, 2019. С. 172—181. (DOI: <https://doi.org/10.33990/2070-4011.61.2019.198513>).

Citation: Tucha, V. V. (2019). Specificity of the interaction of elites in the public space of the postmodern state. *Efficiency of Public Administration*, Issue 4(61), pp. 172-181. (DOI: <https://doi.org/10.33990/2070-4011.61.2019.198513>).